

Wprowadzenie

Klasycznie wieś definiowana była przez pryzmat funkcji rolniczej, jako forma przeciwstawna miastu, koncentrującego funkcje nierolnicze. Współczesna wieś podlega intensywnym przemianom społeczno-ekonomicznym, co prowadzi do zróżnicowania osadnictwa wiejskiego, stąd wieś jest obecnie różnie postrzegana w świadomości społecznej.

Problem definiowania wsi w nurcie poststrukturalistycznym i rozważania nad odnową wsi został podjęty w opracowaniu O. Wolskiego, który posłużył się metodą analizy treści do interpretacji sposobów tworzenia reprezentacji formalnej wsi w wojewódzkich programach odnowy. Szczególnie intensywnym przemianom podlegają wsie w strefach podmiejskich, co znajduje wyraz w ich strukturach funkcjonalno-przestrzennych. M. Szczepańska i A. Wilkaniec podjęły się określenia różnic i podobieństw funkcjonalnych jednostek osadniczych w aglomeracji poznańskiej na podstawie analizy ustaleń dokumentów planistycznych oraz danych przestrzennych i kartograficznych. Autorki wskazały m.in. na konieczność koordynacji decyzji planistycznych w odniesieniu do stref podmiejskich. Problem swobody planistycznej gmin w strefie podmiejskiej na przykładzie gminy Stęszew został podjęty w opracowaniu A. Zbierskiej i A. Krupki. Żywiołowość procesów suburbanizacji pociąga za sobą określone skutki przestrzenne, które mogą być rozpatrywane w kontekście zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Zagadnienie to zostało podjęte przez K. Mrozika i M. Waszczuk, którzy posłużyli się przykładem gmin wiejskich należących do Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

Jednym z przejawów przemian funkcjonalnych zachodzących współcześnie na obszarach wiejskich jest również marketyzacja handlowa. B. Gosik podjęła się identyfikacji i określenia przyczyn rozwoju tego procesu, a także próby określenia wpływu marketyzacji handlowej na zachowania konsumpcyjne mieszkańców wsi na przykładzie województwa łódzkiego. Suburbanizacja rezydencjonalna, w wyniku której gminy podmiejskie stały się strefą zaplecza dla dużych miast, czego przejawem są wzmożone dojazdy do pracy, sprawiła, że jednym z głównych problemów w planowaniu przestrzennym w strefach podmiejskich stała się polityka transportowa. M. Iwiński, A. Zydróż i M. Antkowiak uznali, że rozwiązaniem problemów transportowych w gminach podmiejskich może być wprowadzanie alternatywnego transportu – roweru publicznego, który jest relatywnie tańszy i prostszy do realizacji w porównaniu z modernizacją infrastruktury drogowej, a jako przykład posłużyła gmina Kórnik w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym.

Artykuły zamieszczone w tomie dotyczą tylko niektórych problemów, z jakimi boryka się współczesna wieś, jednak mogą stanowić punkt wyjścia do szerszej dyskusji nad zagadnieniem jej przemian społeczno-ekonomicznych.

*Robert Szmytkie
Adam Zydróż*